

INTRU SLAVA SFINTEI SI CELEI DE O FIINTA,
DE VIATA FACATOAREI SI NEDESPARTITEI TREIMI

TILCUIREA
EVANGHELIILOR
SI
СЯЗЯНІІ
LA TOATE DUMINICILE

ALCATUITE DE PREA FERICITUL PARINTE

ЮСТИНІАН

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMANE

DUPA KIRIACODROMIONUL LUI NICHIFOR TEOTOKE
ARHIEPISCOPUL ASTRAHANULUI, TRADUS DE
MITROPOLITUL GRIGORIE, TIPARIT PENTRU PRIMA
DATA IN ANUL 1801 DE MITROPOLITUL DOSITEI,
SI RETIPARIT IN ANUL 1867 DE MITROPOLITUL NIFON

EDITIA DOUA

BUCURESTI
EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC SI DE MISIUNE ORTODOXA
1973

TÎLCUIREA EVANGHELIEI

DUMINICII A DOUĂZECI ȘI UNA DUPĂ POGORÎREA SFÎNTULUI DUH

(*Ev. Luca VIII, 5-15*)

Frați creștini,

DOMNUL nostru Iisus Hristos a asemănat, în pilda care s-a citit în Sfânta Evanghelie de astăzi, propovăduirea învățăturii Sale cu sămînța pe care o seamănă plugarul. După cum plugarul, deschizînd mîna sa, aruncă sămînța pe pămînt, tot aşa și propovăduitorul Evangheliei, deschizînd gura sa, împrăștie învățătura în urechile ascultătorilor. Sămînța nu rodește, sau rodește, după felul pămîntului în care se seamănă. Dacă sămînța va cădea pe drum, se va pierde cu totul, iar în pămînt pietros își va arăta lăstarul, dar după puțin timp se va usca. În pămînt spinos, va răsări, dar va fi înăbușită de spini. Numai în pămîntul cel bun semănîndu-se, va rodi însutit. Învățătura lui Dumnezeu propovăduindu-se, nu se lipește de cei fără de minte și de înțelegere, iar în cei care au inimile împietrite, ea nu rămîne multă vreme. Pe cei care sănt cuprinși de multe griji și pe cei iubitori de dezմierdări, învățătura dumnezeiască îi îndeamnă la fapte bune, dar îndemnul rămîne pe loc. Numai în cei care au inimă bună rodește, din destul, roadele credinței și ale faptelor bune. Roadele semintelor pămîntești, hrănesc trupul. Roadele învățăturii dumnezeiești, mîntuiesc sufletul. Ascultați deci, frați creștini, aceste de

suflet mîntuitoare cuvinte ale Sfintei Evanghelii de astăzi, care ne spune că :

„Domnul a zis pilda aceasta : Ieșit-a semănătorul să semene sămînța sa, și cînd semăna el, o parte a căzut lîngă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mîncat-o“.

Pentru ca să nu zică Domnul Hristos : Eu am ieșit să semăn sămînța Mea, și astfel să se arate iubitor de slavă și să dea prilej de tulburare fariseilor și cărturărilor, care îi căutau pricină, a vorbit despre o persoană oarecare, zicînd : „Ieșit-a semănătorul să semene sămînța sa“. Dar semănătorul acesta este Iisus, Care a venit pe pămînt să ne propovăduiască învățaturile mîntuirii. Și tot semănători mai sînt și grăitorii de Dumnezeu apostoli, sfînții arhierei și dascăli și orice propovăduitor al Evangheliei și al dreptei credințe. Mîntitorul nu a zis : „Ieșit-a lucrătorul“, ci a zis : „Ieșit-a semănătorul“, ca să arate prin aceasta că, după cum plugar adevărat este nu cel ce are sămînță și nu o seamănă, ci cel ce are sămînță și o seamănă, tot aşa adevărat învățător este, nu cel ce are putere de a învăța, dar nu învață, ci cel ce are darul învățăturii și învață cu adevărat și pe alții. Ceea ce se întîmplă cu sămînța, care se seamănă, același lucru se întîmplă și cu cuvîntul care se propovăduiește. Plugarul a semănat sămînța, dar o parte din sămînță a căzut în drum. De aceea și cei care treceau pe drum au călcat-o și păsările, care zburau pe deasupra drumului, au mîncat-o.

„Altă parte a căzut în loc pietros, și dacă a răsărit s-a uscat, pentru că nu avea umezeală“.

Această parte de sămînță a căzut pe piatră și a răsărit, dar, piatra neavînd umezeală, sămînța s-a uscat. Nu este vorba de o piatră goală și uscată, căci pe o asemenea piatră nu răsare nici o sămînță, ci este vorba de pietriș cu nisip, care nu avea pămînt mult, după cum arată Sfinții Evangeliști Matei și Marcu. Unde este pămînt puțin și nu are adîncime, acolo sămînța încolțește, dar planta care răsară, neputînd să-și ducă rădăcinile în jos, din cauza pietrelor care sînt în pămînt, crește

toată în sus și, neavînd rădăcină după potriva ei și nici umezeală ca să se hrănească dintr-însa, se pălește, cînd răsare soarele și se usucă.

„Altă parte a căzut în mijlocul spinilor și spinii, crescînd deodată cu ea, au înăbușit-o“.

Partea aceasta de sămîntă a căzut pe pămînt mărcinos și crescînd mărcinii împreună cu lăstarii seminței, au înăbușit-o. După cum în pămîntul mărcinios pot răsări și semințele cele bune, alături de mărcinii sălbatici, care le vor înăbuși, dacă nu vor fi scoși afară din vreme, tot aşa și în firea omului, după păcatul strămoșesc, răsar și odrăsleșc faptele bune ale mîntuirii, împreună cu lăstarii păcatului, vătămători de suflet. Dacă nu se va dezrădăcina păcatul, cum se smulg mărcinii din ogor, ci va crește împreună cu faptele bune, răutatea păcatului va înăbuși lăstarii odrăsliți ai faptelelor bune și va nimici orice lăstar de sămîntă bună.

„Iar altă parte a căzut în pămîntul cel bun și crescînd, a făcut rod însutit“.

O parte din sămîntă a căzut pe pămînt bun, care avea și umezeală, și îngrășăminte, și săpătură adîncă, și celealte cîte sînt de trebuință spre hrana și creșterea lăstarilor odrăsliți și spre o rodire din destul. În acest fel de pămînt, sămîntă, nu numai că a răsărit ci a și făcut rod însutit. Nu trebuie să se îndoiască nimeni că o sămîntă poate să rodească o sută de semințe. Aceasta este cu puțință numai într-un pămînt bun, adică bine pregătit și bine lucrat. Dacă vom socoti însă cîte fapte bune rodește cuvîntul lui Dumnezeu, cînd cade în inima omului bun, vom vedea într-adevăr rodul cel însutit. Auzind această pildă și neprîcepînd înțelesul ei,

„Ucenicii Lui l-au întrebat: Ce este pilda aceasta? Atunci El le-a răspuns: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele Impărăției lui Dumnezeu, dar celorlalți în pilde, ca văzînd, să nu vadă, și auzind, să nu înțeleagă“.

Întrebarea ucenicilor este lesne de înțeles, dar răspunsul lui Iisus nu are legătură cu această întrebare,

ci cu o altă întrebare, pe care o vom găsi în Evanghelie după Matei¹, și care ne spune că apropiindu-se ucenicii Lui, au zis către Dînsul: „Pentru ce le vorbești lor în pilde“? Au fost deci două întrebări, din care Evangelistul Matei a scris-o pe cea dintâi, iar Evangelistul Luca pe cea de a doua. Deci Iisus, la întrebarea cea dintâi: „Pentru ce le grăiești lor în pilde?“, a răspuns: Le grăiesc în pilde, pentru că vouă, celor ce credeți în Mine, v-a dat Dumnezeu harul cunoașterii tainelor, iar celor care n-au crezut, nu le-a dat acest har. Grăiesc în pilde, pentru că aceștia, văzând minunile cu ochii lor trupești, nu le văd și cu ochii sufletului, și auzind cu urechile trupești învățăturile Mele, spuse lămurit și nu în pilde, nu le aud și cu urechile cele sufletești și nici nu le înțeleg. Pentru aceasta grăiesc în pilde către ceilalți, „căci văzând nu văd, și auzind nu aud și nici nu înțeleg“, „pentru că s-a învîrtoșat inima poporului acestuia; urechile lor au asurzit și ochii și i-au închis, ca să nu vadă cu ochii și să nu audă cu urechile și să nu priceapă cu inima, și să nu se întoarcă și să-i vindec. Dar ferice de ochii voștri că văd, și de urechile voastre, că aud“². Si aşa răspunzînd Domnul, la cea dintâi întrebare scrisă de Sfîntul Evangelist Matei, cum am arătat, răspunde apoi și la cea de a doua întrebare scrisă de Evangelistul Luca, adică: „Ce este pilda aceasta“?

„Iar pilda este aceasta: sămînta este cuvîntul lui Dumnezeu. Cei de lîngă cale sunt cei care aud, dar vine diavolul și ia cuvîntul din inima lor, ca nu cumva, crezînd, să se mîntuiască“.

Deci tilcuirea pildei este aceasta: sămînta este cuvîntul lui Dumnezeu, iar calea arată pe oamenii care merg pe ea și-l aud. Păsări ale cerului sunt duhurile cele rele din văzduh, adică diavolii. Dar cine sunt cei care aud cuvîntul lui Dumnezeu pe drum? Aceștia sunt oamenii fără cucernicie, care nu sunt cu luare aminte și astfel nu înțeleg cele ce li se spune, după cum grăiește Însuși Domnul, prin Evangelistul Matei, zicînd: „Oricine aude cuvîntul împărației și nu-l înțelege, vine cel viclean și răpește ce s-a semănat în inima lui; aceasta

1) Ev. Matei XIII,10-23. 2) Ev. Matei XIII, 14-15.

este sămînța semănată lîngă cale¹. La acest fel de oameni, diavolul îndrăznește și vine, risipind și ștergînd din inima lor cuvîntul dumnezeiesc auzit, dar pe care ei nu l-au înțeles, ca să nu-și mai aducă aminte de el, și înțelegîndu-l, să credă, iar crezînd, să se mîntuiască. Iisus Hristos, lămurind apostolilor pilda aceasta, a spus mai departe:

„Cei din loc pietros sînt aceia care, auzind cuvîntul, îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină. Ei cred pînă la o vreme, iar în ceasul ispîiei se leapădă“.

Precum sămînța, care cade pe loc pietros, răsare însă se usucă, fiindcă nu are putința să-și întărească rădăcina din pricina uscăciunii și asprimii pietrei, tot așa și cuvîntul lui Dumnezeu face să răsară de multe ori, în inimile oamenilor împietriți, lăstarul credinței însă, din cauza lenevirii și trîndăviei lor, cuvîntul lui Dumnezeu nu prinde rădăcină și nici nu se întărește în inima lor. Pentru aceasta, în vreme de pace și de liniște, cînd nu au nici o ispîă, stau credincioși; în vreme de ispîă însă, adică atunci cînd se întîmplă să se asculte învățături mincinoase, sau vin prigoane, sau alte întîmplări primejdioase, atunci se leapădă de credință. Aceasta s-a întîmplat și în vremurile cele vechi, dar se mai întîmplă și în zile noastre. Sămînța, spune Mîntuitorul,

„Cea căzută între spini, aceștia sînt cei ce aud cuvîntul, dar umblînd sub povara grijilor, a bogăției și a plăcerilor vieții, se înăbușesc și nu rodesc desăvîrșit“.

Deci sămînța care a căzut între spini, este cuvîntul lui Dumnezeu pe care-l aud cei cuprinși de multe griji, cei iubitori de bogăție și iubitori de plăcerile acestei vieți. Puterea și lucrarea cuvîntului dumnezeiesc este omorîtă de grijile lumești, de amăgirea bogăției, de dulcețile trupului, după cum mărăcinii înăbușă și omoară lăstarul seminței. „Dar grija acestei lumi și înșelăciunea avuției, spune Sfîntul Evanghelist Matei, înăbușă cuvîntul și-l fac neroditor². Știut este că nu orice grija vatămă sufletul

1) Ev. Matei XIII 19. 2) Ev. Matei XIII, 22.

omului, ci numai grija deșertăciunilor lumești; nu bogăția, ci înșelăciunea bogăției; nu dulceața cea duhovnicească și sfîntă, care este fiica bună și credincioasă a faptelor bune, ci dulceața trupească cea înșelătoare, care este mama păcatului. De aceea, Iisus și-a terminat tilcuirea acestei pilde cu arătarea rodirii sămînței în pămîntul cel bun, spunînd :

„Iăr cea de pe pămînt bun, aceștia sînt cei ce, cu inima curată și bună, aud cuvîntul, îl păstrează și fac rod întru răbdare“.

Iată care este pămîntul cel roditor. Sînt acei oameni care au inimă bună și curată, și ascultînd cuvîntul lui Dumnezeu, îl păstrează, aducîndu-și aminte totdeauna de el și în orice ispită s-ar găsi vreodată, ei nu-și pierd cumpătul, ci întru răbdare, dau roadele faptelor bune. Domnul nostru Iisus Hristos,

„După ce a spus acestea, a strigat: cine are urechi de auzit să audă“.

Toți avem urechi trupești, dar nu toți avem în același timp și urechi sufletești. Prin urechile trupești auzim cum aud și dobitoacele cele necuvîntătoare, dar prin cele sufletești înțelegem ca niște făpturi cuvîntătoare, gîndindu-ne la cele ce ni se vorbesc. Iar Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ne vorbește aci nouă despre urechile cele sufletești, prin care, cel care aude cuvîntul lui Dumnezeu și înțelege voia Lui cea sfîntă și o săvîrșește, se mîntuiește. Să rugăm aşadar pe Bunul Dumnezeu să ne învrednicească pe noi toți de darul celor mai curați ochi sufletești și al celor mai bune urechi duhovnicești, ca să putem înțelege totdeauna cuvîntul Său din Sfînta Evanghelie și să-l putem păstra în inimile noastre toată viața ca pe o sămînță minunată de îmbelșugate fapte bune și bine plăcute lui Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea: Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

CAZANIA

DUMINICII A DOUĂZECI ȘI UNA DUPĂ POGORÎREA SFÂNTULUI DUH

*(Despre cauzele nerodirii cuvîntului dumnezeiesc
în sufletul omului)*

Frați creștini,

CIND a vorbit Apostolul Petru întîia oară în Ierusalim, învățînd pe popor cuvîntul lui Dumnezeu, iudeii au primit cu dragoste cuvîntul lui și s-au botezat ca la trei mii de suflete. Altă dată, el iarăși a propovăduit cuvîntul lui Dumnezeu în pridvorul cel ce se numea al lui Solomon, cînd mulți dintre cei care au auzit, au crezut și s-a făcut numărul bărbaților botezați ca la cinci mii. S-a dus Filip în Samaria și a propovăduit acolo despre Impăratia lui Dumnezeu și despre numele Domnului Iisus Hristos, și au crezut și s-au botezat mulți bărbați și femei. S-au dus Barnaba și și Pavel în Cipru și au învățat acolo cuvîntul lui Dumnezeu; a crezut îndată în Hristos proconsulul Sergiu Paul. Ce credeti că-i învățau atunci sfinții apostoli pe ascultătorii lor? Li învățau să se lepede de credința lor părintească și să primească pe cea în Hristos. Li învățau să se supună altei legi, Evangheliei, care era potrivnică legii lor, credinței lor. Li îndemna să-si părăsească obiceiurile lor și să îmbrățișeze pe cele creștinești: altă viață, alte obiceiuri, o trăire duhovnicească în loc de cea trupească, o trăire cerească în loc de cea pămîntească. Ascultînd ei propovăduirea Evangheliei, se lepă-

dau de credințele și obiceiurile lor de mai înainte și primeau credința cea nouă. Se întorceau de la dezmidările trupului și de la toată desfășarea și placerea trupească și mergeau în prigoane, în lupte, în primejdii și chiar la moarte.

Propovăduitorii învățăturii Domnului Hristos ne învață continuu să nu ne lepădăm de credința părintească, ci s-o păzim neîntinată. Ne învață să nu primim altă lege, ci să păzim legea creștinească, pe care am primit-o de la părinții noștri. Ne învață să nu urmăm alte obiceiuri, ci să trăim după obiceiurile cele vechi ale creștinilor. În vremile de acum însă roadele propovăduirii sunt mult mai puține, deși astăzi nu sunt greutățile din vremea sfintilor apostoli.

Unii zic că atunci rodea cuvântul lui Dumnezeu, pentru că îl întăreau minunile. Au crezut că la trei mii de suflete, când a învățat Petru întâia oară, pentru că s-au minunat și s-au însășimat auzind pe apostol, pe neașteptate, vorbind în felurite limbi. Au crezut că la cinci mii, când a propovăduit același apostol a doua oară, pentru că au văzut pe cel care fusese din pînțecele maicii sale olog, vindecat de Petru, că umbla, și alerga. Au crezut în Samaria mulți bărbați și femei, când a propovăduit Apostolul Filip, pentru că a scos din mulți oameni duhurile necurate și a vindecat pe mulți slăbănoși și ologi. A crezut proconsulul Sergiu din Cipru, când a învățat Apostolul Pavel, pentru că a văzut cum blestemul lui a orbit îndată pe Elima vrăjitorul. Este adevărat că semnele și minunile ajutau și întăreau propovăduirea, după cum mărturisește și Evanghistul Marcu, zicind: „Iar ei pornind au propovăduit pretutindeni și Domnul lucra cu ei și întăreacuvântul, prin minunile care urmau”¹.

Vedem însă că mulți au crezut, chiar fără să vadă minuni. Ce minune a văzut Ioan Botezătorul când propovăduia și zicea: „Pocăiți-vă, căci s-a apropiat Împărăția cerurilor?”² Nici una! Dar la el, veneau atunci Ierusalimul și toată laturea dimprejurul Iordanului și se botezau de dînsul în Iordan, după ce-și mărturiseau păcatele lor. Ce minune au văzut cei din Antiohia, când s-au dus la ei Pavel și Barnaba și i-au învățat credința

1) Ev. Marcu XVI, 20. 2) Ev. Matei III, 2.

în Hristos? Nici una! Dar oamenii de acolo, auzind propovăduirea, se bucurau și slăveau cuvîntul Domnului și au crezut în viața cea veșnică.

Nici o minune n-au văzut cei din Iconia, cînd iarăși au intrat în Sinagoga de acolo Pavel și Barnaba și au grăit cuvîntul lui Dumnezeu și totuși, mulțime multă de iudei și de elini au crezut. Nici o minune n-au văzut atenienii, însă au crezut în propovăduirea lui Pavel mulți, împreună cu Dionisie Areopagitul. Dacă minunile ar fi avut puterea aducerii la credință a celor ce nu-L recunoșteau pe Iisus Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu, atunci cei care au văzut minunile Lui ar fi trebuit să credă în El. Dar noi știm că fariseii, văzînd pe cel mut și îndrăcit vindecat de Iisus Hristos, ziceau: „Cu domnul demonilor scoate pe demoni“. Unii dintre farisei, înțelegînd că cel orb din naștere vede, n-au crezut, ci ziceau despre Iisus Hristos: „Omul acesta nu este de la Dumnezeu, pentru că nu păzește simbăta“. Iudeii, văzînd aceeași minune, n-au crezut, ci ziceau: „Noi știm că omul acesta este păcătos!“. Și s-au sfătuit între ei că, de-L va mărturisi cineva că El este Hristos, acela să fie scos din sinagogă.

Frați creștini, alții oameni zic că cuvîntul lui Dumnezeu nu mai rodește în vremile de acum, pentru că faptele propovăduitorului, din viața lui, sunt nevrednice și potrivnice învățăturii pe care o propovăduiește. Domnul și Stăpinul tuturor a vorbit despre pricina aceasta destul de lămurit. Cărturarii și fariseii erau vicleni, mincinoși și zavistici. De multe ori Domnul îi osîndea ca pe niște fățarnici, nebuni și orbi; însă n-a zis niciodată că învățatura pe care o propovăduiesc ei nu este folositoare și roditoare, din cauza nevredniciei lor, ci dimpotrivă a poruncit și a îndemnat pe iudei să asculte cuvîntul pe care-l învățau ei și să păzească toate cîte ziceau ei, dar să se depărteze și să nu urmeze faptele lor: „Toate cîte vor zice vouă să păziți, păziți și faceți, zice Domnul, dar după faptele lor să nu faceți, căci ei zic, dar nu fac“¹⁾.

Recunoaștem că, dacă propovăduitorul învățăturii Domnului Hristos are purtare bună și viață sfîntă, atunci

1) Ev. Matei XXIII, 3.

cuvîntul lui, prin harul ce-l are de la Dumnezeu și prin bunul nume pe care îl are el între oameni, ajută la înțoarcerea celui rătăcit și sprijinește îndreptarea celui păcătos. Însă nici sfințenia propovăduitorului nu este pricină, nici răutatea lui nu este piedică rodirii propovăduirii, după cum nici prițina rodirii seminței nu este frumusețea și podoaba plugarului și nici pricina nerodirii ei, nu este urîtenia sau sluțimea feței lui. Dacă cuvîntul sfintilor ar fi avut putere singur să întoarcă pe cei păgini și să îndrepte pe cei păcătoși, toată lumea ar fi crezut în Hristos, cînd Sfinții Părinți învățau. Toată lumea ar fi crezut cînd propovăduiau sfintii apostoli ai lui Hristos; toată lumea ar fi crezut cînd învăța și propovăduia Sfîntul sfintilor, Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos. Vedem însă că mulți dintre aceia care au ascultat propovăduirea adevărului din gura Domnului nostru Iisus Hristos nu s-au folosit cu nimic de pe urma ei, ci au rămas cu inima împietrită.

La toate aceste întrebări și nedumeriri a dat răspuns pilda Sfintei Evanghelii, care s-a citit astăzi și mai cu seamă tilcuirea ei, pe care n-a făcut-o nici om, nici înger, ci Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. Începînd pilda, El a zis: „Ieșit-a semănătorul să semene sămînța sa“. N-a zis: Ieșit-a dreptul, sau rîvnitorul, sau sfîntul, ci a zis simplu: „Ieșit-a semănătorul să semene sămînța sa“. Deci, dacă propovăduitorul seamănă sămînță dreaptă și nu neghini vătămătoare, învățînd dogmele și legile cele dumnezeiești, aceasta este destul din partea propovăduitorului pentru rodirea cuvîntului și nu este deloc nevoie să cercetăm viața și purtarea lui.

După aceea, Domnul a arătat trei pricini ale nerodirii propovăduirii cuvîntului dumnezeiesc: neluarea aminte, lenevirea și amăgirea vieții acesteia; iar pentru rodirea cuvîntului, o singură pricină: bunătatea. Împărțind pe ascultătorii cuvîntului dumnezeiesc în patru cete, i-a asemănat pe dînșii cu drumul, piatra, spinii și pămîntul roditor. Si, fiindcă în vremurile de acum mai toți săntem sau drum călcat de patimi și de diavoli, sau piatră uscată și fără umezeală, sau spini, adică plini de griji lumești, trupești și de orișice deșertăciune, care înăbușă înțelegerea mîntuitoare de suflet, iar cei ce au o viață

bună și curată sănt foarte puțini și rari, pentru aceasta vedem prea puțin și rar rodul cuvântului propovăduit.

Frate creștine, dacă se propovăduiește cuvântul lui Dumnezeu și mintea ta nu ia aminte, ca să înțeleagă cele ce se grăiesc; sau cînd se propovăduiește cuvântul lui Dumnezeu, și tu te lenevești și dormitezi, atunci tu ești drum din care diavolul răpește cuvântul dumnezeiesc și-l risipește, ca să nu intre în mintea ta și în inima ta, unde să rodească întoarcerea ta pe calea Domnului. Dacă ai venit să asculti cuvântul lui Dumnezeu, dar nu cu scopul îndepărțării năravurilor tale rele, nu spre folosul sufletului tău, ci ca să pîndești știința și meșteșugul cuvântătorului, sau să iscodești pe ascultători, atunci, chiar dacă vei lua aminte sau vei înțelege cele ce se propovăduiesc, tu ești piatră. De aceea, răsare și în inima ta lăstarul tînăr al cuvântului propovăduit, adică puțină umilință, dar, fiindcă inima ta nu are aplecare spre ascultarea cuvântului evanghelic, se usucă și se risipesc indată umilința ta și rămîne neroditoare în sufletul tău. Iar dacă auzi cuvântul lui Dumnezeu și ai dorință și voință de îndreptare, iei aminte și înțelegi cele ce se propovăduiesc, dar ieșind afară din biserică, în loc să te gîndești la cele ce ai auzit, îți afunzi indată mintea ta în deșertăciunile lumii și te îneci în plăcerile trupului, atunci tu ești pămînt mărăcinos, spinos. De aceea, cuvântul lui Dumnezeu face să răsară atunci în tine mlădițele sale cele firave, adică umilește inima ta, aduce lacrimi în ochii tăi și gînd de îndreptare în sufletul tău, dar spinii grijilor tale deșarte și ai plăcerilor tale trupești îneacă și șterg și umilința și lacrimile și gîndul pocăinței și al întoarcerii tale; și astfel cuvântul lui Dumnezeu se face neroditor în tine.

Iar dacă auzi cuvântul lui Dumnezeu și gîndul tău este drept, și luarea aminte mare și evlavia multă, și înțelegîndu-l, te gîndești la el deseori și socotești totdeauna înțelesurile cuvântului, ca să le aduci la îndeplinire în viața de toate zilele, atunci cuvântul lui Dumnezeu îți se face folositor, atunci dezrădăcinezii din inima ta lăstărișul păcatului și aduci rod însușit de fapte bune.

Deci, frați creștini, cînd veniți în biserică ca să ascultați cuvântul lui Dumnezeu, sau cînd îl citiți în cărți,

să nu fiți nici drum, nici piatră, nici mărăcini, ci să faceți inima voastră pămînt bun și curat, știind că Dumnezeu, Care a făcut pe om slobod, fiind milostiv, voiește ca toți oamenii să se mîntuiască; dar, fiind drept, pe nimeni nu silește, ci numai cheamă și îndeamnă. Mijlocul prin care cheamă și îndeamnă este propovăduirea învățăturii prin cuvînt, pe care Dumnezeu l-a folosit dintru început spre mîntuirea oamenilor. Chemînd și îndemnînd pe cei mai înainte de Legea veche, pe cei din timpul Legii, pe cei de după Lege, pe cei din vremea venirii Lui trupești, ca și pe cei de după arătarea Lui în trup, El singur a adus la cunoaștiința oamenilor cuvîntul Său prin prooroci, apostoli, și Sfinții Părinți, prin care a proorocit și a vestit dinainte întruparea Fiului Său, cel Unul Născut, a învățat dogmele credinței, a dat Tainele cele mîntuitoare, a arătat legile cele dumnezeiești și a dat predaniile cele sfinte. Cuvîntul Lui a arătat calea mîntuirii și calea pierzării; a făgăduit Împărăția cea cerească și chinul cel veșnic. De același mijloc, adică de cuvînt, se folosește Dumnezeu pînă acum, grăind nouă prin arhierei, prin preoți, prin părinții duhovnici și prin cărți. De aceea, pînă în vremurile noastre, cuvîntul lui Dumnezeu are puterea de a întoarce pe cei rătăciți, de a îndrepta pe cei păcătoși și de a întări pe cei cu viață sfîntă. Prin cuvînt, pînă în vremurile noastre, harul lucrează mila Sa peste noi. Deci, iubiți mei frați, dacă nu ne vom supune cuvîntului lui Dumnezeu și nu vom dobîndi nici un folos de la el, atunci nu putem avea nici o nădejde de mîntuire. Este trebuință deci de rîvnă și de sîrguință pentru ascultarea învățăturilor dumnezeiești, de luare aminte și de evlavie în ascultarea lor; de aducere aminte după ce am ascultat cuvintele dumnezeiești de învățătură, și de aducerea lor la îndeplinire în viața noastră de toate zilele. Numai astfel se face inima noastră pămînt bun și curat; numai în acest chip rodesc învățăturile dumnezeiești, în noi, roadele faptelor bune și purtătoare de mîntuire în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia se cuvine slava și stăpînirea în vecii vecilor. Amin!

